

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. X. De matrimonio filij, inconsulto Patre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Caput X. De Matrim. Filij inconf. Patre. 501

6. TAMB. Quando anceps (ait) es, utrum sit legitimus, an naturalis, cum certus sis, esse filium e. g. Bertæ, qualis eris reputandus? Dico, esse reputandum legitimum. Ita Delugo de Inst. tom. 1. d. 15. sect. 2. n. 25. Merol. l. Barb. Baldelli, Franc. Delugo alique quos citat, & sequitur Bardi d. de conf. c. 7. §. 1. quia culpa patris est dubia, poena illegitimitatis infligenda tibi filio esset certa. Ergo, si esses reputandus illegitimus, pro culpa incerta Patris daretur poena certa tibi filio. Adde, quemlibet esse damnandum, quanto minus potest, nam propter eandem rationem si dubitetur an aliquis sit spurius, id est ex coitu damnato, an naturalis, naturalis est reputandus. Ita Menoch. l. 1. præsumpt. 19. n. 28.

Hinc expositi in Hospitali possunt sine dispensatione ordinari, Beneficia accipere, ad Praelaturas ascendere, &c. Ita idem apud eundem Bardi quia cum nesciatur, an sint illegitimi, legitiimi reputantur.

Illud adverte, quoad effectum acquirendi hereditatem ab alio possessam, non posse hunc dubie illegitimum recurrere ad prædictam doctrinam. Ita Castrop. tom. 1. tr. 1. d. 3. p. 5. a. n. 3. Ratio est, quia ille alius est certus possessor, at dubius de facto præcedere certo possessori non debet. Hactenus Tamburinus.

6. Ex hac igitur doctrina clarè colligitur, quod si cuius filius Bertæ, quando anceps est, an sit legitimus, an naturalis, debet se pro legitimo habere, & consequenter matrem Bertæ, hoc est Titium, pro vero Patre cognoscere; ita si idem Caius est anceps, an sit spurius ex adulterio matris, debeat se pro legitimo tenere, quia pari modo culpa matris dubia legitimitati filij nocere non debet, atque adeo negare ipsi non licet, Titium esse suum patrem, illumque reverentia debita non colere.

7. At dices, hic sumus in dubio, quid si probabiliter putaret Caius, se natum esse ex adulterio?

Respondet de hoc non agit Tamburinus, sed certè affirmo clarè ex ipsius principiis colligi, etiam tum debere suam legitimitatem illasam servare, seque Patri Titio, hoc est Bertæ marito observantem præferre. Ratio est (quia ut in superioribus vidimus) solennis Tamburini doctrina est, probabilitatem dirigentem actiones tunc adesse, quando contrarium non est certum, seu non est moraliter convincens. At in hoc eventu cum certum sit, Titium esse Bertæ matrem, certum item hoc matrimonium fuisse in facie Ecclesiæ celebratum; certum etiam Titium cohabitasse in eodem tecto, & lecto cum Bertæ; erit etiam moraliter certum, Caium esse Titij filium, & ita debere in utroque foro indicari, præsertim, quia delictum (matris) non præsumitur, nisi probetur, & consequenter quod is sit filius ex adulterio, non erit proximè probabile. Adde id, quod supra diximus ex Tamburino, quod hic, & alibi iterum, iterumque repetere non gravabor.

8. TAMB. Atque hac ratio (ait lib. 1. in Decal. c. 3. §. 3. num. 1. l. 1. r. 1.) allatam doctrinam probat (id est nos posse sequi opinionem proximè probabilem) etiam si altera pars sit probabilior; modo maior probabilitas alterius dictæ partis non sit tanta, ut deiciat à probabilitate illam oppositam, quia tunc, expulsa iam probabilitate, non est mirum, si inclinari ad assentiendum illi opposita nequeat intellectus.

9. Quoniam ergo Titius maritus Bertæ habet tantam probabilitatem de suo filio, (etiam si ad certitudinem moralem non pertingeret) deiciatur iam illa probabilitas, quæ apparet in Caio volente fortè negare, se esse legitimum, & patrem Titium non revereri. Quare Caij probabilitas, si qua esset de illegitimitate, vetè probabilitas non est, nec minima, nec tenuis, quia à finibus probabilitatis est expulsa. Vides Bardi, sanam, solidamque mei Præceptoris doctrinam? Alter locus, ubi discretissime docet, à prædicto Caio debere recognosci Titium matrem Bertæ, ut patrem, est in Tomo de Sacramentis c. de Irregul. c. 10. §. 2. his verbis.

Qua ratione dubitatio de illegitimo Natali removeatur.

TAMB. n. 1. Qui natus est (inquit) ex coniugata, presumitur legitimus, nisi contrarium clarè appareat, siquidem possidet tunc, esse filium ex matrimonio. Is enim in iure filius est, quem Nuptia demonstrant, l. quia Mater, ff. de in ius vocando. Et in dubiis (ut notat Menochius, Mascardus, Merolla) semper presumitur id, quod honestum est. Hæc ibi.

Si ergo Caius, donec contrarium clarè appareat legitimus se tenere debet, non poterit ex germana noliti Thomæ doctrina, quacunque probabilitate posita, Titium suæ matris matrem non revereri ut patrem.

CAPVT X.

De matrimonio Filij inconfulto Patre.

1. BARON. IX. Nulget etiam illis (Filij) ius inveniendi matrimonium cum dispari, Patre inconfulto & invito.

Quam aride id affers, ad excitandum odium? Verum lege, quam plenè & sapienter Tamburinus ratiocinetur ex S. Thomæ principiis. Tu vero, ut meum Thomam, fuggilles, nihil pensi habes deferere tuum S. Thomam, quamvis eius doctrinam sequi profitearis.

2. TAMB. Certum, exploratumque est (ait l. 5. in Decal. c. 2. §. 3. n. 2.) si filij inviti parentibus incant matrimonium cum dignis, & alioqui nullum sequatur incommodum, non peccare leiialiter, imò ne venialiter quidem, si prius modestè à parentibus facultatem petierint tamen; nequaquam exoraverint. Ratio potissima est, quia in electione status, & maxime matrimonij, filij nemini subdantur. Ita S. T. om. in 4. d. 29. quæst. unic. art. 4. Ita Sanchez, lib. 4. de matr. d. 22. n. 24. Ita ceteri.

Hinc regulariter non tenetur Filius implere sponsalia, quæ absque eius consensu Pater promissit, sic enim teneretur ad matrimonium. Agit de hac re dilucide Sanchez. ibid. d. 23. n. 3.

3. Fane etiam merito Tridentini m. l. 24. c. 9. de reformatione matrim. ipso facto excommunicant impedientes matrimonia; quæ excommunicatio licet solum sit contra eos, qui cum habeant iurisdictionem fori externi in subditos, eos à matrimoniis iniuste impediunt, ut clarè colligitur ex contextu Trid. quales sunt Episcopus, & Princeps secularis (excipitur Rex, & Imperator, quia hos oportet exprimi, excipitur item Parochus, quia fori externi iurisdictionem non habet in suis) tamen tam rigida prohibitio ostendit sensum Ecclesiæ nolentis, ut matrimonia impediantur. Et merito, cum independentè à lege positiva, ex se culpa mortalis est, impedire in re gravi ius alterius. At vero, ut diximus, in status electione quilibet sui iuris est, atque adeo nec à suis, nec ab alio, si peccatum mortale iis vitare velint, impediendus.

4. Dixi (iniuste) nam quando adest iusta causa, ut quia matrimonium est indignum, vel quid simile, non peccat Princeps, vel amicus modis suaribus absque vi, vel metu impediens; ut est concursus DD. sententia ipso lumine rationis comprobata. Lige Sanchez ibi d. 22. num. 7. Difficultas igitur sola superest, an cum indignis possint filij licite contrahere, patre, vel genitrice dissentientibus? Et quidem licet aliis videretur non posse, idque sub mortali, quod certe valde probabile est. Ita Sotus, Corduba, Navar. alligat Sanchez. l. de matr. d. 23. n. 9. quibus adde Bellarm. l. 1. de matr. c. 19. prop. 3. & in fine. Etenim tamen probabile item esse, ac tutum, quod possint. Ratio præcipua est modo dicta, filium scilicet omnino liberum esse, nec alicui subiecti in hac re. Addit S. Thom. 2. 2. q. 104. art. 5. in corp. In iis, quæ ad propriè corporis sustentationem, proliisque generationem attinent, omnes homines esse pares, atque adeo, ne filios quidem in his duobus subiacere parentibus.

ibus. Et recte docet Sanchez adeo fiam liberam esse, ut etiam ante viginti annos nubere valeat, etiam indigno, & sine patris consensu, ne alias matrimonio libertas impediatur, deturque puellis ansa occulte delinquendi.

5. Illud addito, esse convenienter, ut saltem à Patre consilium petatur; siquidem, in re tanti momenti, congruit patris consilium explorare, licet sine obligatione sequendi. Et quare Sanchez. l. c. arbitretur peccare mortaliter filios, si, in matrimoniis eligendis, à parentibus eiusmodi consilium non exposcant, ego tamen, pace tanti viri, huc sententia non assentior. Vt quid enim tantum peccati mortalis onus, si eis tandem consilium patris respicere concedatur? Adde primo si non nisi causa consilii patrem docere de meo matrimonio debeo, posse fortasse me à prudentiore viro illud petere, & sic non indigere paterno.

6. Adde secundo, cum nos, & ipsemet Sanchez, agamus in presentia de filiis volentibus contrahere cum indignis: si sub mortali obligamus filios ad patris consilium exposcendum, illos regulariter conficeremus in pericula rixarum. Certum enim erit, patrem contradicturum, cum agatur de sua familia dedecore; multo magis si consensu supponitur filius in arripito proposito contra patris aperiunt consilium, quam constantiam licere fartam tellam servare posse, merito iacetur idem Sanchez.

Quis ergo fore, videtur, curare, ut ignoret pater, quam sit nociva & coram, eius auctoritas despiciatur.

7. Prudenter paulo post Tamburinus sic monet.

Hec dicta sunt, quando ex eiusmodi matrimonio non timeatur fore, ut sequantur gravia mala, sive scandala sive alia incommoda, tunc enim, ut notat Sanchez. l. c. num. 11. contra Charitatem, ex alio capite, quam ex solo parentum in voluntario peccati labe posset emergere.

CAPVT XI.

De Voto Paterna mortis.

1. BARON. X. Permittit filiis vota paterna mortis, ut vacuum hereditatem adeant.

Verba hæc sunt accusantis: sed quæ sequuntur sunt verba innocentis rei.

2. TAMBR. Inquires primo an sicuti (ait. l. 5. in Dec. cap. 1. §. 2.) inimiciliter velle malum punitiois modo dicto, ita universim possit quis proximo malum ex aliquo motivo desiderare?

3. Resp. Certè non statim ac illud licet, sequitur & hoc licere: nam inimico desideratur illa punitiois poena, quam iuste meretur, ac proximo nullam merenti poenam malum desiderare, iniquum per se est. Id ergo diligentius excutere hæc occasio, ne gravemur. Et solent quidem afferri exempla. An possit filius mortem patris optare, vel de illa gaudere, non ut malum patris (hoc enim esset odium execrandum) sed ut ipse filius paterna hereditate fruatur? An mater possit desiderare mortem filii, ne illam alere, vel dotare cogatur? An possit subditus mortem cupere sui Prælati, ut Prælatum ipse succedat, vel ut ab eo Prælati sibi infenso liberetur? & similia. Si solum desideres, vel cum gaudio excipias eiusmodi effectus, hereditatem, molestia carentiam, Prælatum, &c. Facilis est responsio. Licet enim hæc optas, vel amplecteris, quia non gaudes de alieno malo sed de proprio bono. Certè non potest quis licite gaudere de fornicatione, de comestione carnis, ut fessio die verita, &c. nec illa desiderare, ut tunc fiant, quia gauderet de peccato, illudque desideraret. Lege Castrop. tom. 1. tr. 2. d. 2. p. 10. §. 2. n. 11. tamen postea, quod hæc cum peccato quis commisit, potest de habita prole sibi complacere, de qua viribus relictis, quia non de peccato gaudet, sed de effectu sequuto, qui bonus est; Ita in casu nostro.

4. Rursus, si desideres sub conditione, facilis item est responsio, licite posse. Si quis enim tunc actum elicit, si vocis pater moreretur, ego hereditate potirer. Si mea filia

occumberet, ego modestia liberarer, & gauderem illi non de patris, vel filii morte, sed de hereditate, quæ per mortem illam, culpam adij non committeret, nec qui simili modo de bono suo gaudet, non autem de alieno malo.

5. Denique si absolute desideres in hac materia. Cupio mortem patris, non ut malum patris est, sed ut bonum mihi, seu ut causa boni mei, non enim quia ex illa mea filia, nam sic hereditatem m. aulo. Vel sic. Viam morietur. Si, inquam, hæc desideres, sollicitudines excuties. Et quæ tunc eligis malum velle illi, quoniam ut si morietur, commodum, quod non videtur culpa vacare.

6. Et ita quidem putat Bonacina tom. 1. d. 4. circa 4. Decal. præceptum q. un. p. 3. n. 3. his verbis. Secus si agatur, illum graviter peccare, qui grave aliud malum corporis parentibus exoptat v. g. cupiendo illi mortem, ut quamprimum in hereditatem succedat. Ita Syll. Novar. Gross. Reginald. Toled. Clavi. Regia. Malijus. Hæc Bonacina.

7. Nihilominus Castrop. tom. 1. tract. 6. d. 4. de Clav. p. num. 11. postquam firmavit, posse malum proximo desiderari propter bonum iustitiae, vel bonum publicum, vel ipsius proximi, unde licere ex zelo iustitiae desiderare punitioem, & condignam mortem malefactori, gaudere de morte peccatoris scandalosi, qui non amplius erit causa rixarum parentum, cupere effusam filii mortem, ne longiore vita graviora peccata committat, gravissime condemnari optare patri seni, infirmo, vel filia ineri mortem, ut tormentis vivat, & similia; quia hæc de salute sunt familiariter de bono proximi, non de malo; postquam hæc prævit, sic addit. Credo, si cum debita moderamine faciat, posse absque peccato mortali de vita alienius trahere, & de illius morte natum ali gaudere; illamque inefficaciter elu petere, & desiderare, non quidem ex displicentia persona, sed ob aliquod temporale emolumentum, inde sequutum. Sic docere videtur Emmanuel Sá, ubi obstat dictum, posse proximo optare malum corporale ad salutem animæ, & mortem ob R. ip. bonum, & beneficium, & possit, aliqui valde nocivo mortem, non odio, sed ad vitandum damnum tuum. Item de morte eius gaudere de bono inde sequutum. Azor. & Bonac. tom. 2. disp. 3. circa primum Decal. præceptum q. 4. p. ult. §. 7. n. 7. affirmant, licere matri mortem filiarum optare, eo quod ob desinitatem, vel inopiam non possit eas iuxta suam desiderium nuptui tradere, & idem esse dicunt, si ob illarum causam male tractaretur à marito, posset enim illarum mortem optare, ut ab illo damno liberaretur. Consenti tui hæc Sanchez, qui sic inquit; licitum est tibi optare, vel proximo mortem, ob vitandam molestiam infirmitatem, mercedem, vitam penalem à marito inflictam; & alia huius generis, dummodo desideres ut à Deo infirmitas, non ab homine imminuat, vel à Demone. Ratio est, quia huiusmodi desiderium & gaudium de malo proximi, non tam est desiderium, & gaudium de malo ipsius proximi, quam de bono inde secuto. Ego non habeo malitiam, quia illam habere non potest, nisi si illius malus sit; cum tota precies actus inefficacis ex fine desinatur. Hæc Castrop. qui etiam respondet ad quasdam rationes in contrarium. Hæc autem dictum est (morte natum ali) nam si occasione iniustam desiderares, te sine dubio peccatum, paulo ante vidimus.

8. Vereor autem ne Bonacina modo à nobis n. 31. hoc allatus, sibi adverteretur. In alio enim loco contrarium docuit, ut merito cum pro se Castropalans citare poterit. Ecce Bonacina verba tom. 2. d. 4. circa primum Decalog. præceptum q. 4. p. ult. §. 1. n. 7. citat. Item modo à Castrop. adversantia suismet verbis dicto num. 31. à nobis allatis. Ex dictis sequitur, cum graviter peccare contra Charitatem, qui alicui malum exoptat ex displicentia personæ, & rem, qui alicui malum exoptat ex displicentia personæ, & non ob bonum ipsius, vel alterius. Et paulo post. Secus si gaudeat de malo, vel tristetur de bono ex proprio motivo, actus enim inefficax specificatur à motivo, ab eoque hinc.